

СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ К ИНОЯЗЫЧНОЙ ПОДГОТОВКЕ РАЗЛИЧНЫХ КАТЕГОРИЙ ВЗРОСЛЫХ В ПРОЦЕССЕ НЕФОРМАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Е. А. Коротун

Аннотация. В статье рассматриваются отдельные вопросы особенностей и содержания иноязычной подготовки различных категорий взрослых в процессе неформального образования. Раскрыто содержание понятия «иноязычное образование», описаны основные стратегии, тренды и формы иноязычной подготовки различных категорий взрослых. Охарактеризованы программные и нормативные документы ЕС и Украины, определяющие политику в сфере иноязычной подготовки взрослых в процессе неформального образования. Предложены направления совершенствования модели иноязычной подготовки в Украине с учетом мирового опыта.

Ключевые слова: иноязычное образование, неформальное образование, иноязычная подготовка, стратегии обучения, подготовка различных категорий взрослых, зарубежный опыт, иностранный язык

NEW APPROACHES TO A FOREIGN LANGUAGE TRAINING OF DIFFERENT CATEGORIES OF ADULTS WITHIN NON-FORMAL EDUCATION

O. O. Korotun

Abstract. This article deals with some features and content of foreign language training of different categories of adults within the non-formal education. There is described the concept of "foreign language education", basic strategies, trends and forms of foreign language training of various categories of adults. We characterize the program and regulations of the EU and Ukraine, defining policy in the field of foreign language training of adults in the process of non-formal education. There are suggested directions of improving the model of foreign language training in Ukraine, in consideration of international experience.

Keywords: foreign language education, informal education, learning strategies, education of various categories of adults, foreign experience, foreign language

УДК № 37.026:811.112.2

МОВНО-ДИДАКТИЧНІ ОСНОВИ НАВЧАННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

В. С. МАКСИМЧУК, кандидат педагогічних наук, старший викладач,
Національний університет біоресурсів і природокористування України

E-mail: maks954@i.ua

orcid.org/ 0000-0003-3521-7114

Анотація. У статті проаналізовано сучасні погляди німецьких мовознавців щодо основ мовної дидактики, про основні вимоги до проведення навчального заняття з німецької мови, про зв'язок її з лінгвістикою, психологією і педагогікою. Розглянуто мовнодидактичні концепції і теорії, які розвивалися після 1945 р. і можуть становити інтерес для вітчизняних науковців.

Встановлено, що в ФРН мовна дидактика виокремилась, починаючи з 1970-х років у самостійну галузь науки.

Досліджено прогнози німецьких фахівців щодо перспектив розвитку і місця німецької мови у XXI ст. у Європі і в світі.

Проте, можна вважати, що мовній дидактиці ще не вдалося сформувати переконливі концепції навчального заняття з німецької мови, які відповідають різним мовним компетенціям.

Ключові слова: мовна дидактика, теорія виховуючого навчання, емпіричні дослідження, друга іноземна мова, багатомовне суспільство

Актуальність. Мова змінюється, у тому числі й німецька мова. Цікавими й актуальними є дослідження сучасних німецьких науковців про те, як відбуваються ці зміни, від чого вони залежать та що чекає на німецьку мову найближчим часом і через 30-50 років. Нормативний аспект – важливий і для лінгвістики, і для інших наук. Для дослідників завжди становить інтерес, коли мова стає стандартною, унормованою і яким критеріям вона повинна відповідати.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженням мовної дидактики, її концепціям і теоріям, місцю і ролі німецької мови в майбутньому значну увагу приділяли такі науковці як Г. Бартніцкі, Н. Гьор, К. Кьолер, Н. Гохштадт, А. Крафт, Р. Ользен, Р. Кьогнем, Е. Нойланд, К. Пешель, Я. Ознер, В. Ульріх та інші [2,3,4,5,6,7,8].

Цікавими і важливими є їх висновки про англійську мову як Lingua Franka і про витиснення нею латинської мови, про багатомовність у країнах Європи та які наслідки це буде мати для корінного населення.

Мета наукової статті: проаналізувати новітні дослідження німецьких мовознавців у сфері мовної дидактики, познайомити вітчизняних науковців з її концепціями і теоріями.

Методи. У дослідженні застосовано такі методи: аналізу, узагальнення, систематизації та описовий метод.

Результати. Справжній фахівець ніколи не зупиняється на досягнутому, переосмислює вже пізнане, збагачується досвідом колег. Ще А. Дістервег зазначав: «...Без прагнення до наукової роботи вчитель елементарної школи неминуче підпадає під владу трьох педагогічних демонів: механічності, рутинності, банальності. Він дерев'яніє, кам'яніє, опускається» [1, с. 10].

Дидактика (від гр. didaktikos – навчальний) – розділ педагогіки, який розробляє теорію освіти та навчання, тобто науково обґрунтовує їх зміст, досліджує закономірності, принципи, методи й організаційні форми. Слово «дидактика» першим використав у своїх творах німецький педагог В. Ратке (1571 - 1635). Уперше дидактику як цілісну систему розробив Я. Коменський у своїй праці «Велика дидактика», розглянув зміст освіти, дидактичні принципи та ін. На початку XIX ст. І. Герbart надав дидактиці статус цілісної теорії виховуючого навчання, що базується на теоретичних засадах етики й психології.

На думку більшості дослідників, перед сучасною дидактикою стоять такі завдання:

- Для чого вчити? (Визначення мети освіти й навчання);
- Що вчити? (Визначення змісту навчання);
- Як вчити? (Визначення форм, методів, організація навчальної діяльності);
- За допомогою чого вчити? (Розробка дидактичних засобів – підручників, ТЗН, наочності тощо);
- Загальні закони, тенденції у навчальному процесі, принципи і правила навчання » [1, с. 9].

Предметом мовної дидактики у вивченні іноземних мов є усне і писемне мовлення, тобто мовленнєва діяльність. Об'єктом методики викладання іноземних мов є навчання, а її предметом – метод навчання. Здатність учнів

спілкуватися іноземною мовою забезпечується формуванням у них іншомовної комунікативної компетенції, яка охоплює такі види компетенцій: мовна, мовленнєва та соціокультурна тощо. Мовна компетенція включає мовні знання (лексичні, граматичні, фонетичні та орфографічні) і відповідні навички; мовленнєва компетенція містить чотири види компетенцій: в аудіюванні, говорінні, читанні та письмі. Поряд з комунікативною компетенцією виступає також і соціокультурна компетенція, що складається з країнознавчої та лінгвокраїнознавчої компетенції.

Завдання мовної дидактики полягає у теоретичному й емпіричному дослідженні мови і процесів учіння та навчання, у розвитку дидактичних моделей застосування мови на заняттях, а також у формуванні необхідних компетенцій. При цьому багато педагогів виходять з того, що німецька мова є об'єктом для навчання учнів, для яких вона є першою або материнською мовою. Але у Німеччині є багато учнів, які у своїх сім'ях розмовляють іншою мовою, наприклад, турецькою. Німецька для них є другою мовою. Тому у німецькій мові розрізняють німецьку мову як другу іноземну (DAF) і німецьку як другу іноземну (DAZ). У навчальних планах різних федеральних земель дисципліна «Німецька мова» складається з таких видів діяльності:

- Усне спілкування (говоріння);
- Робота з текстами (читання і говоріння);
- Мовні дослідження (рефлексія);
- Написання текстів (складання творів);
- Правопис;

Технічні засоби (Інтернет, телебачення, ЗМІ) » [2, с. 11].

Заняття з мови підтримує і сприяє розвитку мовлення молодих людей і намагається скерувати у тому напрямку, що співзвучний з мовною культурою суспільства. Тим самим урок виконує завдання мовного виховання. Учителі німецької мови сприяють також розвитку мовної культури в країні.

Заслужують на увагу міркування Ільріха В., що урок німецької мови повинен виконувати такі завдання:

- Допомогати дітям і підліткам висловлюватись залежно від ситуації, знаходити правильні слова для побудови діалогічного і монологічного мовлення;
- Передавати з почуттями уважно вислухану інформацію, її спрямованість, критично сприймати передачі ЗМІ (телепередачі, касети для дітей);
- Розвивати писемність і направляти дітей таким чином, щоб різноманітні тексти знаходили свого адресата, були нормованими і творчими;
- Давати експліцитні знання, що не обмежуються граматичними особливостями;
- Навчати молодих людей умінню ставати критичними громадянами, багатомовного суспільства та орієнтуватися між мовними нормами та відхиленнями від них» [8,с.17].

Мова є предметом навчального заняття. Але яка мова? Про яку мову і який мовний різновид має йти мова? Це має бути розмовна німецька мова чи писемна? Стандартна чи регіональна розмовна мова або діалект? Наскільки до уваги повинна братися мова ЗМІ: газет, радіо, телебачення, Інтернету? Мова постійно змінюється. Особливо чітко це спостерігається на прикладі англійської мови, вплив якої на німецьку мову постійно збільшується. Зміна відбувається також і в будові німецької мови. Вираз: «Sich komme morgen später, weil ich muss dann erst noch einkaufen» уже давно став звичним для розмовної мови, але в писемній мові ще не став прийнятим.

Учителі німецької мови змушені постійно приймати рішення про відповідність чи невідповідність, правильність або неправильність вжитих учнями слів, виразів, речень у контекстах і текстах. Як фахово обґрунтувати учителеві його рішення? Відповісти на ці запитання не завжди може лінгвістика, як спеціальна наука. Тому що лінгвісти бачать своє завдання у тому, щоб описувати мову і її вживання, як систему, але не оцінювати її. Лінгвістику вважають як описову, а не нормативну науку. Тому тут полягає важливе дослідницьке завдання для мовної дидактики: створювати науково обґрунтовані критерії для оцінювання письмових і усних виразів. Громадськість, економіка, батьки рухають урок німецької мови на виконання стандартів мови. На уроці діти повинні вивчати правильну німецьку мову, передусім писати без помилок. Це стосується не лише німецької мови, а й іноземних мов, що вивчаються у школі – англійської, французької, латинської та інших мов, які діти інших культур несуть до німецьких шкіл. Учитель німецької мови, як експерт, повинен вміти пояснити інтерференції, відхилення від норм, помилки або щонайменше висунуті обґрунтовані гіпотези їх виникнення. Для цього він повинен володіти теоретичними знаннями з лінгвістики.

З мовною дидактикою тісно пов'язані загальна дидактика, лінгвістика, психологія і педагогіка. Вчителі діють не лише з точки зору дидактики, але й завжди використовують засоби педагогічного впливу. І навпаки: мова завжди відіграє головну роль у подоланні таких негативних явищ як агресія, суперечки, ворожість до іноземців чи в розвитку ключових кваліфікацій як уміння працювати в команді [3,с.6].

На нашу думку, що стосується мовнодидактичних тенденцій і теорій, то навіть короткий погляд в історію мовної дидактики після 1945р. показує, наскільки вони залежні від певного відрізка часу. До середини 1960-х років тривала дискусія навколо концепції Лео Вайсбергера «Освіти рідною мовою». Розвиваючи вчення В.Гумбольдта про те, що рідна мова людини впливає на її мислення і вчинки, Вайсбергер хотів прищепити учням «внутрішню мовну освіту», щоб вони могли «зростати гідними і повноцінними членами німецької мовної спільноти. Заняття з німецької мови, він вважав, має природньому вrostанню дитини в свою рідну мову» [4,с.26].

Прикметно, що під кінець 60-х років XX ст. настав час нової освітньої політики, яку назвали «kommunikative Wende» («комунікативні зміни»). Замість класичної і «дуже цінної літератури» предметом уроку німецької мови ставали усі можливі інші тексти з буденного життя: газетні статті, передвиборні виступи, інструкції, комікси, тривіальна література, анекдоти, кулінарні рецепти, рекламні проспекти, прокламації. Тексти презентувалися вже не як мовні зразки, а як вираження мовного розмаїття, щоб у майбутньому учні могли кваліфіковано діяти в проблемних життєвих ситуаціях. «Das kulturelle Gedächtnis» («культурна пам'ять») суспільства відходила на задній план, а комунікація ставала центральним змістом мовнодидактичної діяльності.

У мовній дидактиці в ході емпіричних досліджень у 1972 р. виділилася «критична дидактика» («kritische Didaktik»), представники якої орієнтувалися на критичну теорію Франкфуртської школи і вимагали радикальних змін навчального заняття з німецької мови. Основними їх вимогами були комунікація, демократизація, емансипація, критика мови як частина суспільної критики. Засвоєння результатів емпіричних досліджень усного мовлення вела до посилення «наукової орієнтації мовної дидактики» (Wissenschaftsorientierung der Sprachdidaktik). У цей час робилися спроби побудувати адекватну дидактичну модель Генеративної трансформаційної граматики Н. Хомського, що

розглядалося як спроба застосувати найновіші наукові дані на уроці німецької мови та орієнтування на лінгвістику, як провідну науку.

У 1966 р. побачила світ Г. Гельмерса «Дидактика німецької мови – вступ до теорії рідномовної і літературної освіти». Цей проект відповідав освітньо-теоретичній дидактиці Вольганга Клафкі, за яким між дидактикою у вузькому значенні, як теорії змісту освіти та методикою як теорією ведення уроку є відмінності. При цьому існує «Primat der Didaktik» («Верховенство дидактики»). Це означає, що спершу і завжди мова повинна йти про вибір і обґрунтування змісту, яким повинні відповідати методичні міркування. Говоріння, письмо, читання і розуміння утворюють за Гельмерсом основні категорії навчального заняття з німецької мови.

У 1983 р. з початком правління уряду Гельмута Колд дискусії про рівність шансів, емансипацію і справедливе суспільство втратили свою актуальність. Відбувається відхід до приватного, індивідуального і суб'єктивного. Учні почали серйозно розглядати як суб'єктів, а також цікавитися навчальним процесом на всіх його стадіях. Це нове орієнтування назвали «когнітивними змінами» («kognitive Wende»). Теоретичну основу для нього становив передусім «радикальний конструктивізм» («radikale Konstruktivismus»), який можна назначити біологічною теорією пізнання. Ця теорія проголошує, що інформації й інструкції, які надходять ззовні, навіть від учителя до учня, навряд чи можуть прямо впливати на його мислення. Значно важливішим є досвід і процеси, які відбуваються в голові кожного індивідуума, незалежно від інформації, яка поступає до нього, і утворюють когнітивні структури. Мовнодидактична теорія повинна спочатку пояснити співвідношення між усним і писемним мовленням. Аналітично можна встановити різницю між ними на двох рівнях: медіальному і концептуальному. На медіальному рівні можна легко визначити: мова представлена звуками чи графічно. Отже індивідуум продукує мову мовленнєвим апаратом чи знаки своєю рукою і реципієнт може їх прослухати або прочитати. На концептуальному рівні немає «або-або», а лише «більше або менше». За приклад можна взяти телефонну розмову. Якщо хтось з кимось розмовляє по телефону, то медіально і концептуально він знаходиться в полі одного мовлення. Але якщо хтось змушений говорити на телефонний автовідповідач, він хоч і залишається в сфері усного мовлення, повинен інакше планувати і будувати текст як монолог [4, с. 32].

Що стосується проведення навчальних занять з німецької мови в Європі, то можна констатувати, що не лише кордони між державами стають прозорими, а й все більшим стає розмаїття мов і зростає багатомовність. Європейські держави вже не можуть так, як 30 років тому, визначатися зі своєю єдиною державною мовою. Швейцарія і Бельгія вважалися раніше як виняток, але вони ставали все більше і більше прототипами майбутньої Європи. Урок німецької мови принципово не може бути в багатомовному оточенні власне німецьким. Міграційні рухи призвели до суспільних і мовних змін, які до цього часу мало впливали на монологічні основи німецького уроку.

Урок німецької мови виник з білінгвального уроку латинської, спрямованого на граматику і переклад і розвинувся до монологічного з мови і літератури, на якому граматика займає все ще значну частку, але не переклад. Така ситуація не повинна довго залишатися. Англійська мова сьогодні як Lingua Franca не лише в Європі, а й усьому світі витіснила латинську мову. Переклади й запозичення з англійської стали складовою наших буднів, передусім в економіці, у нових ЗМІ, а також в молодіжній культурі.

Англійські слова в більш-менш оригінальній вимові монтуються у німецькі. Як буде розвиватися суспільна багатомовність? Які усні і які писемні навички будуть затребувані?

Однак, очевидним є те, що люди в Європі у майбутньому будуть змушені володіти поряд з рідною мовою двома іноземними: англійською – мовою міжнародного спілкування та іншою європейською мовою. Для спільної Європи було б важливо, щоб також менші мови, такі як данська, нідерландська, польська і чеська чи світові мови, наприклад, іспанська, вивчалися як друга іноземна мова.

Двомовних учнів можна було б підтримувати, щоб зберегти мову їх походження (напр.. турецька) і, насамперед, на письмі розвивати надалі.

Поруч з цими європейськими і глобальними розмовними мовними перспективами не можна нехтувати регіональними розмовними мовами і місцевими діалектами. Молоді люди виховуватися європейцями і громадянами світу, але при цьому розвивати свої мовні і культурні надбання. У німецькому суспільстві панує першість молодих людей: у фільмах, на телебаченні, спорті, моді і музиці на передньому плані стоїть молодь та її мова. Передусім тут слід згадати молодіжну і сценічну мову зі сленговими виразами, англіцизмами і скороченнями. При такому впливові на молодь усе важче вдається передавати старі мовні форми і тексти. Колишні літературні тексти аж до написаних середньонімецькою, релігійна мова, ледве відомі прислів'я, а також розмови зі старшими людьми, ввічлива мова – ними нехтують усе більше на мовних заняттях.

Висновки і перспективи. Результатами досліджень, проведених німецькими фахівцями у галузі мовної дидактики, доводять, що розвиток науки неможливий без запозичення та адаптації новітнього зарубіжного досвіду. Методи навчання, що активно застосовуються у країнах Західної Європи є одним з найбільш перспективних у цьому напрямку.

Отже, починаючи з 1970-х років, поруч з літературною і медійною дидактикою, мовна дидактика виокремилась у самостійну галузь науки.

Дискусія про освітні стандарти дала поштовх мовній дидактиці більше займатися розвитком компетенцій на заняттях з німецької мови та їх перевіркою, розвивати для цього належні формати завдань і контролю.

Проте, можна вважати, що мовній дидактиці ще не вдалося сформувати переконливі концепції занять з німецької мови, які відповідали б різним мовним компетенціям одномовних і багатомовних учнів з вирази. Переклади робляться не лише з англійської, а й з інших мов. Варто згадати інструкції японських виробників приладів чи туристичні брошури з країн, де відпочивають німці. А це ігнорується на уроці німецької мови.

Значення мовної освіти в майбутньому у світі, що швидко змінюється, важко передбачити. Що очікуватимуть громадяни через 30-50 років від мовної освіти? Яку роль буде відігравати німецька мова у Європейському і міжнародному контексті? Яку роль взагалі будуть відігравати іноземні мови?

сімей емігрантів. У перспективі це могло б стати важливим предметом досліджень мовознавців.

Список використаних джерел

1. Настільна книга педагога. Посібник для тих, хто хоче бути вчителем-майстром./Упорядники: Андреева В.М., Григораш В.В. – Х.: Вид. група «Основа», 2006. – 352 с.

2. Bartnizky, Horst. (2014). Sprachunterricht heute. Sprachdidaktik, Unterrichtsbeispiele. Planungsmodelle/ Horst, Bartnizky. Frankfurt/M, 235.
3. Goer, Charis; Köller Katharina (2014). Fachdidaktik Deutsch. Grundlage der Sprach- und Literatur. Didaktik./ Charis, Goer. Stuttgart, 438 S.
4. Hochstadt, Christiane; Kraft, Andreas; Olsen, Ralph (2013). Deutschdidaktik. Konzeptionen für die Praxis/ Christiane, Hochstadt. Tübingen, Basel, 483.
5. Köhnen, Ralph (2011). Einführung in die Deutschdidaktik/ Ralph, Köhnen. Stuttgart, Weimar, 314.
6. Neuland, Eva; Peschel, Corinna (2013). Einführung in die Deutschdidaktik/ Eva, Neuland. Stuttgart, 367.
7. Ossner, Jakob (2008). Sprachdidaktik Deutsch. Eine Einführung/ Jakob, Ossner. Paderborn, 291.
8. Ulrich, Wienfried (2001). Didaktik der deutschen Sprache/ Wienfried, Ulrich. Stuttgart, 709.

References

1. Andrieieva V.M., Hryhorash V.V. (2006). Nastilna knyha pedahoha. Posipnyk dla tykh, khto khoche buty uchytelem-maistrom. X.: Vyd. Hrupa «Osnova», 352.
2. Bartnizky, Horst. (2014). Sprachunterricht heute. Sprachdidaktik, Unterrichtsbeispiele. Planungsmodelle. Frankfurt/M, 235.
3. Goer, Charis; Köller Katharina (2014). Fachdidaktik Deutsch. Grundlage der Sprach- und Literatur. Didaktik. Stuttgart, 438 S.
4. Hochstadt, Christiane; Kraft, Andreas; Olsen, Ralph (2013). Deutschdidaktik. Konzeptionen für die Praxis/ Christiane, Hochstadt. Tübingen, Basel, 483.
5. Köhnen, Ralph (2011). Einführung in die Deutschdidaktik. Stuttgart, Weimar, 314.
6. Neuland, Eva; Peschel, Corinna (2013). Einführung in die Deutschdidaktik. Stuttgart, 367.
7. Ossner, Jakob (2008). Sprachdidaktik Deutsch. Eine Einführung. Paderborn, 291.
8. Ulrich, Wienfried (2001). Didaktik der deutschen Sprache. Stuttgart, 709.

ЯЗЫКОВЫЕ ДИДАКТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ОБУЧЕНИЯ НЕМЕЦКОГО ЯЗЫКА

В. С. Максимчук

Аннотация. В статье проанализированы современные научные взгляды немецких языковедов на основы языковой дидактики и основные требования к проведению урока немецкого языка, о связи ее с лингвистикой, психологией и педагогикой.

Рассмотрены языковые дидактические концепции и теории, которые были созданы после 1945 г. и могут представлять интерес для отечественных научных работников.

Установлено, что в ФРГ языковая дидактика наряду с литературной и медийной дидактикой выделилась, начиная с 1970-х годов в самостоятельную отрасль науки.

Исследованы прогнозы немецких специалистов о перспективах развития и роли немецкого языка в XXI в. в Европе и в мире.

Но можно считать, что языковой дидактике не удалось сформировать убедительные концепции урока немецкому языку, которые соответствовали бы разным языковым компетенциям.

Интересными и актуальными являются исследования немецких специалистов изменений немецкого языка и о том, что ожидает немецкий язык в ближайшем времени и через 30-50 лет.

Ключевые слова: языковая дидактика, теория воспитывающего обучения, эмпирические исследования, второй иностранный язык, многоязычное общество

LANGUAGE AND DIDACTIC BASIS OF TEACHING GERMAN

V.S. Maksymchuk

Abstract. *This article deals with the current views of German linguists on the basics of language didactics, the basic requirements for the German language educational studies and its connection with linguistics, psychology and pedagogy. This note considers linguistic and didactic concepts and theories that were developed after 1945 and could be of interest to native scientists.*

It is specially noted, that since the 1970s FRGs linguistic didactics was divided into independent branch of science.

There were made an analysis of German experts prognostication for the perspective and the role of German language in Europe and the whole world in XXI century.

However, it could be assumed, that language didactics has failed to form a strong concept of German language educational studies, which correspond to different linguistic competence.

The researches of the German specialists about German language changes and developing of German language in the near future and in 30-50 years about, are interesting and actual.

Keywords: *language/linguistic didactics, theory of educational learning, empirical investigations, a second foreign language, multi-lingual society.*

УДК 004.9: 811.111

SMART-ТЕХНОЛОГИИ В ПРЕПОДАВАНИИ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА В ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ СФЕРЕ

Е. И. СТЕПАНЕНКО, кандидат педагогических наук, доцент,
Национальная академия внутренних дел

E-mail: steplena777@gmail.com
[orcid.org/ 0000-0003-0598-6473](https://orcid.org/0000-0003-0598-6473)

Е. А. ЗЕЛИКОВСКАЯ, кандидат педагогических наук, доцент
Национальная академия внутренних дел

E-mail: zelikovska7@gmail.com
orcid.org/0000-0002-6559-9101

Аннотация. *В статье рассмотрены вопросы преподавания иностранного языка студентами неязыковых вузов с помощью smart-технологий, а также предложены методологические подходы к внедрению компьютерных технологий для формирования профессиональных и коммуникативных компетенций. В качестве примера обучения при помощи облачных сервисов авторы предлагают комплекс задач, направленных на развитие навыков аудирования, письма, чтения и говорения, используя профессионально ориентированные лекции TED Talks. В*